

Svetový deň zdravia

7. apríl

Dátum **7. apríl** bol vybraný ako výročie založenia WHO v roku 1948. **Svetový deň zdravia** každý rok upozorňuje na konkrétnu zdravotnú tému, ktorá znepokojuje ľudí na celom svete.

Témou Svetového dňa zdravia 2024 je: „Moje zdravie, moje právo“.

Tohtoročná téma bola zvolená tak, aby presadzovala právo každého a kdekoľvek na prístup ku kvalitným zdravotníckym službám, vzdelaniu a informáciám, rovnako ako k bezpečnej pitnej vode, čistému vzduchu, dobrej výžive, kvalitnému bývaniu, dôstojným pracovným a ekologickým podmienkam a slobode. Bez diskriminácie.

Právo miliónov na zdravie je po celom svete stále viac ohrozené. Choroby a katastrofy sa objavujú ako príčiny smrti a invalidity. Konflikty ničia životy, spôsobujú smrť, bolesť, hlad a psychické utrpenie.

Spaľovanie fosílnych palív súčasne poháňa klimatickú krízu a berie nám právo dýchať čistý vzduch, pričom **znečistenie vnútorného i vonkajšieho ovzdušia si každých 5 sekúnd vyžiada život.** Rada WHO pre ekonomiku zdravia pre všetkých zistila, že najmenej 140 krajín uznáva zdravie ako ľudské právo vo svojej ústave. Krajiny však neprijímajú a neuvádzajú do praxe zákony, ktoré by zabezpečili, že ich obyvateľstvo bude mať nárok na prístup k zdravotníckym službám. To potvrdzuje skutočnosť, že najmenej 4,5 miliardy ľudí – viac ako polovica svetovej populácie – nebolo v roku 2021 plne pokrytých základnými zdravotníckymi službami.

WHO odhaduje, že viac ako 13 miliónov úmrtí na celom svete je každoročne spôsobených ekologickými príčinami, ktorým sa dá predísť. To zahŕňa klimatickú krízu, ktorá je najväčšou zdravotnou hrozbou, ktorej ľudstvo čelí. Klimatická kríza je tiež zdravotnou krízou.

Naše politické, sociálne a obchodné rozhodnutia poháňajú klimatickú a zdravotnú krízu. **Viac ako 90% ľudí dýcha nezdravý vzduch, ktorý vzniká spaľovaním fosílnych palív.**

Svet je svedkom toho, že komáre šíria choroby ďalej a rýchlejšie ako kedykoľvek predtým. Extrémne poveternostné javy, degradácia pôdy a nedostatok vody vytláčajú ľudí a ovplyvňujú ich zdravie. Znečistenie a plasty sa nachádzajú na dne našich najhlbších oceánov, najvyšších hôr, a dostali sa do nášho potravinového reťazca.

Systemy, ktoré produkujú vysoko spracované, nezdravé potraviny a nápoje, poháňajú vlnu obezity, zvyšujú výskyt rakoviny a srdcových ochorení a zároveň generujú tretinu celosvetových emisií skleníkových plynov.

Aj keď nám pandémia COVID-19 ukázala liečivú silu vedy, upozornila aj na nerovnosti v našom svete. Pandémia odhalila slabiny vo všetkých oblastiach spoločnosti a zdôraznila naliehavosť vytvárania udržateľných spoločností pre blahobyť, ktoré sa zaviazali k dosiahnutiu spravodlivého zdravia teraz aj pre budúce generácie bez toho, aby došlo k porušeniu ekologických limitov. Ekonomika blahobytu má za svoje ciele blahobyť človeka, spravodlivosť a ekologickú udržateľnosť. Tieto ciele sa premietajú do dlhodobých investícií, rozpočtov pre blahobyť, sociálnej ochrany a právnych a fiškálnych stratégií. Prelomenie týchto cyklov ničenia planéty a ľudského zdravia si vyžaduje legislatívne opatrenia, podnikové reformy a podporu a motiváciu jednotlivcov, aby robili zdravé rozhodnutia.